

עלון שבועי ללימוד התניא היומי

אז מה למדנו השבוע?

השבוע לומדים סימנים ה'ו' באגרת הקודש (החלק הרביעי בתניא)

סימן ה' - שם טוב

"ויעש דוד שם" (שמואל ב ח, יג), הפירוש הפשוט של הפסוק הוא שדוד עשה שם טוב לבני ישראל כשקבר את מתייהם של אויבי ישראל ולא השאירם ללא קבורה. אך לפי הזוהר (תורת הסוד) הפירוש הוא שעל ידי שעשה משפט וצדקה עשה את השם של הקב"ה, ומכאן לומדים כי הנותן פרוטה לעני עושה את השם של הקב"ה. באגרת זו יסביר אדמו"ר הזקן מה הכוונה 'לעשות את השם' של הקב"ה ומדוע זה נעשה על ידי צדקה דווקא.

תחילה מסביר מאמר רבותינו זכרונם לברכה, שבאותיות יו"ד וה"א של שם השם נברא העולם, ביו"ד נברא העולם הבא ובה"א נברא העולם הזה. עולם הבא נקרא עולם הבינה, אך שורש הבינה הוא בספירת החכמה, אותה מסמלת האות יו"ד. מהאיות ה"א נברא העולם הזה, כידוע שהקב"ה בורא ומהווה את העולם על ידי אותיות הקודש והשורש לכל האותיות היא האות ה"א, מכיוון שקודם כל יוצא קול פשוט (בצליל ה"א) מהלב ורק אחר כך הוא מתחלק לכ"ב הברות בהתאם לכ"ב האותיות. מאותיות אלו נברא העולם וריבוי הנבראים הוא כתוצאה מריבוי צירופי האותיות שניתן לעשות בין כל אותיות האל"ף-ב"ת.

העולם הזה הוא מאוד נמוך במדרגתו ולכן יש צורך לצמצם מאוד את החיות האלוקיות המחיה את העולם, כיוון שאין ביכולתו של העולם להכיל חיות גדולה יותר. כמו שאדם חכם צריך לצמצם את שכלו אם ברצונו להסביר משהו לאיש פשוט, כך - אבל הרבה יותר לאין קץ - השם יתברך צמצם את עצמו בבריאת העולם. תחילה הצמצום היה מצד חסדו של הקב"ה, כי חפץ חסד הוא, אך מרגע שנברא העולם והאדם הראשון, אז כדי לעורר את הקב"ה ברצון מחדש לצמצם את עצמו בשבילנו, יש צורך בהתעוררות מלמטה, של האדם (אתערותא דלתתא). ההתעוררות מלמטה נעשית על ידי מתן צדקה וחסד ולכן אין להסתפק בלימוד תורה, אלא יש צורך לעסוק גם בצדקה וגמילות חסדים. זוהי הסיבה שהאנשים העוסקים בעיקר בצדקה וחסד (ופחות בלימוד תורה) נקראים 'תמכי דאורייתא' תומכי התורה, כי הם הממשיכים את התורה למטה לעולם.

כעת ניתן להבין את כוונת הזוהר כי על ידי צדקה עושים את שמו של הקב"ה. על ידי עבודת הצדקה שהיא ההתעוררות מלמטה המביאה להתעוררות מלמעלה, נמשך אור השם לעולם הזה, כלומר על ידי צדקה עושים את שם השם ממשיכים את אורו לעולם.

סימן ו' - שכר אמת

"זרע צדקה שכר אמת" (משלי יא, יח) הפירוש הפשוט הוא שהשכר על הצדקה הוא אמיתי, היינו נצחי, והפירוש הפנימי הוא שמידת האמת היא שכר על מתן צדקה. באגרת זו מסביר אדמו"ר הזקן, מדוע השכר על מתן צדקה היא מידת האמת. על יעקב נאמר "תתן אמת ליעקב", וכן נאמר עליו שמידתו היא מידת הרחמים. עבודת השם ברחמים היא (כפי המבואר בחלק הראשון של התניא, פרק מה), כאשר האדם מתעורר ברחמים על נשמתו, על כך שהתרחקה מאור פני השם וכעת היא בחושך והבלי העולם. ככל שהאדם מתבונן יותר בגדולת השם ואיך שאפילו העולמות העליונים הם כאין ואפס לפניו, זה גורם לו לרחם יותר על נשמתו שנמצאת כרגע בתוך גוף חשוך ואפל שיכול אפילו לקבל טומאה. מתוך רחמים אלו האדם מתעורר, ונזכר כי גם קיבל כוחות מהקב"ה להתמודד עם קשיי העולם ולהתגבר על הגוף ותאוותיו.

ידוע שאהבה ויראה שהאדם משיג בעצמו היא מוגבלת לפי כוחות האדם ויכולת ההתבוננות שלו, אך אהבה ויראה שהאדם מקבל במתנה מהקב"ה הם נעלים יותר ונקראות 'אמת' כמו שהקב"ה נקרא 'אמת'. וכאשר מתעורר ברחמים באמת, יכול להגיע גם למידת האמת.

אך כיצד יצליח לעורר רחמים על נשמתו באמת? על ידי צדקה. כאשר מרחם על מי שאין לו ונותן לו צדקה, כך הוא מעורר את הקב"ה לתת לנו צדקה, לעורר אותנו מהבלי העולם ולהרגיש את אור השם.

לפי זה גם יובן מדוע נאמר על הצדקה לשון זריעה ("זרע צדקה שכר אמת"), כי כמו שהזרע באדמה הוא בהעלם ואחר כך כשהוא צומח הוא מתגלה, כך הצדקה מגלה את אור השם בעולם, ובפרט בצדקה לעניים ולאנשים שבארץ הקודש.

אל תוך התניא

סימן ה'

המתחלק לז' הבלים ש'בקהלת'

"הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל". "הבל" פעם אחת, "הבלים" לשון רבים, פעמיים, יחד שלושה, שוב "הבל הבלים", שוב שלושה "הכל הבל" עוד פעם אחת וביחד שבע פעמים הבל.

וזהו בהבראם - באברהם

בהבראם אותיות באברהם, כי על אברהם נאמר 'חסד לאברהם' שהוא בחינת חסד וגם העולם נברא בגלל חסדו של השם.

כמו כן 'בהבראם' אותיות בה"א בראם, שהעולם נברא באות ה"א.

סימן ו'

וזהו שאומרים "המלך המרום לבדו מאז"

כשמבקשים בתפילה רחמים (בברכת "וצר המאורות" שלפני קריאת שמע), מזכירים שהקב"ה הוא "המלך המרום מאז" והכוונה היא שכמו שהיה מאז - קודם הבריאה - "לבדו", כך גם עכשיו הוא "מרום ומתנשא מימות עולם", שהוא מתנשא למעלה מהעולם, למעלה מהזמן. לכן הרחמנות על הניצוץ האלוקי שהיה מאוחד עם השם וכעת מלוכש בתוך הגוף היא גדולה כל כך.

התהוות אותיות הדיבור היוצאות מה' מוצאות הפה אינן דבר מושכל

הקול הפשוט היוצא מהלב עובר חיתוך באחד מחמשת מוצאות הגרון, אותיות א' ח' ה' ע' נחתכות בגרון, אותיות ג' י' כ' ק' בחיך, אותיות ב' ו' מ' פ' מהשפתיים, אותיות ד' ט' ל' נ' ת' בשיניים ואותיות ז' ס' צ' ר' ש' מהלשון. חיתוך האותיות אינו נעשה באופן מושכל וגם לא באופן טבעי, אלא מ'קדמות השכל' הנקרא חכמה, שכל הנעלם. לכן אצל תינוק ששכלו הנעלם אינו מפותח עדיין אין יכולת דיבור, על אף שיש לו כבר יכולת הבנה.

כמו שכתוב בספר יצירה (פרק ד, משנה יב): שבעה אבנים בונות חמשת אלפים וארבעים בתים

בספר היצירה נקראות האותיות 'אבנים' והמילים 'בתים'; המילה בנויה מאותיות כמו שבת בניו מאבנים: "שתי אבנים בונות שני בתים (דהיינו שתי אותיות כמו אל"ף ובי"ת יכולות ליצור שתי מילים כמו 'אב' ו'בא' וכן הלאה) שלוש אבנים בונות שישה בתים, ארבע אבנים בונות עשרים וארבע בתים, חמש בונות מאה ועשרים, שש שבע מאות ועשרים ושבע אבנים בונות חמשת אלפים וארבעים, מכאן ואילך צא וחשוב מה שאין הפה יכול לדבר וכו'"

יש לחזור על הלימוד בספר התניא

ישנם חסידים אמיתיים שמסתפקים בכך שכבר למדו את ספר התניא בשנים שלפני זה, וכן לומדים עניינים חדשים בחסידות, ועל אחת כמה וכמה לא את הפרקים הראשונים שבתניא שלמדו כבר כמה פעמים ובוודאי לא את הפרק הראשון והתחלתו שבוודאי יודעים את זה בעל פה. ובפרט התיבה הראשונה - "תניא" שבזה לא שייך מציאות של שכחה, מרוב הרגילות וכו'.

ולכן יש צורך לעורר על ההתחזקות בלימוד ספר התניא תורה שבכתב של תורת החסידות, כולל גם לימוד הפרקים הראשונים, ומהתחלת הספר - "תניא". כולל גם לימוד ההקדמה וכו', וכל זה נוסף על לימוד התניא בשיעורי חת"ת, ע"פ תקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

(הרבי מלובביץ' מה"מ, התוועדויות תש"ג, חלק ג עמוד 246)

י"ל ע"י "אחדות ישראל בהפצת המעיינות" (ע"ר) לע"נ הרה"ח ר' משה בן יוסף חיים חיזקיהו ז"ל להקדשות 054-9770959 | עריכה: נדב כהן, כל הזכויות שמורות

לקבלת העלון מדי שבוע שילחו את המילה "הרשמה" למייל:
tanyavideoart@gmail.com

יחי אדונו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד